

## Список использованной литературы

1. Чехов А. П. Сочинения: В 2 т. / Чехов А. П. – М.: Художественная литература, 1982. – 479 с.
2. Веселовский А. Н. Историческая поэтика / А. Н. Веселовский – М.: Высшая школа, 1989. – 307 с.
3. Вуколов Л. И. Чехов и газетный роман / Л. И. Вуколов– М.: Аспект-Пресс, 2007. – 214 с.
4. Гаспаров Б. М. Некоторые дескриптивные проблемы музыкальной семантики / Б. М. Гаспаров – Тарту, 1997. – 125 с.
5. Доманский Ю. В. Оппозиция «столица / провинция» в рассказе «Дама с собачкой»: [электронный вариант] / Ю. В. Доманский // Режим доступа: [http://www.gumfak.ru/otech\\_html/chekhov/chekhov-kritics/domansky/doman3.shtml](http://www.gumfak.ru/otech_html/chekhov/chekhov-kritics/domansky/doman3.shtml)
6. Измайлов А. А. Чехов. Биографический набросок / А. А. Измайлов– М.: Советская энциклопедия, 1916. – 592 с.
7. Мусий В. Б. Миф в художественном освоении мировосприятия человека литературной эпохи предромантизма и романтизма / В. Б. Мусий — Одесса : Астропринт, 2006. – 432 с.
8. Путилов Б. Н. Мотив как сюжетобразующий элемент // Сборник статей памяти Владимира Яковлевича Проппа. — М.: Наука, 1975. – 320 с.
9. Рогова Е. Н. Мотив неуверенности и его функция в формировании художественной целостности рассказа А. П. Чехова «Дама с собачкой»: [электронный вариант] / Е. Н. Рогова // Режим доступа: <http://vestnik.kemsu.ru/Content/journals/201211/195-201%20Rogova.pdf>
10. Томашевский Б. В. Поэтика / Б. В. Томашевский– М.: Аспект-Пресс, 1996. – 333 с.
11. Тюпа В. И. Художественность Чеховского рассказа / В. И. Тюпа– М.: Высшая школа, 1989. – 133 с.
12. Хализев В. Е. Теория литературы / В. Е. Хализев– М.: Высшая школа, 1999. – 240 с.
13. Цилевич Л. М. Сюжет чеховского рассказа / Л. М. Цилевич– Рига: Звайгзне, 1976. – 237 с.
14. Чернец Л. В. Введение в литературоведение. Литературное произведение: основные понятия и термины: [электронный вариант] / Л. В. Чернец, В. Е. Хализев, С. Н. Гройтмак <http://www.twirpx.com/file/82035/>
15. Чудаков А. П. Мир Чехова / А. П. Чудаков – М.: Советский писатель, 1986. – 380 с.
16. Чудаков А. П. Поэтика Чехова / А. П. Чудаков – М.: Наука, 1971. – 290 с.
17. Шварц Т. Читаем лица. Физиогномика: [электронный вариант] / Шварц Т. Режим доступа: [http://thelib.ru/books/teodor\\_shvarc/chitaem\\_lica\\_fiziognomika-read.html](http://thelib.ru/books/teodor_shvarc/chitaem_lica_fiziognomika-read.html)
18. Фоли Д. Энциклопедия знаков и символов / Д. Фоли – М.: Вече, 1997. – 511 с.

*Світлана Сорочан*

### СВОЄРІДНІСТЬ ОБРАЗУ ГОЛОВНОЇ ГЕРОЇНИ В РОМАНІ П. ЗАГРЕБЕЛЬНОГО «ЄВПРАКСІЯ»

Роман «Євпраксія» метра української історичної романістики в центрі уваги вже тривалий час. Існують численні вітчизняні та зарубіжні дослідження художнього твору як літературознавців (Л. Голота, В. Дончик, С. Нестерук, І. Осадча, Н. Санакоєва, М. Слабошпицький, Б. Сушинський, В. Фащенко, Л. Федоровська, Ж. Шевченко, А. Шпиталь та ін.), мовознавців (Н. Карпенко), так й істориків (Р. Іванченко, Л. Слиз). У 2015 році виповнилося 40 років з часу виходу в світ першого видання «Євпраксії» і тому маємо за мету проаналізувати образ головної героїні в романі Павла Загребельного з погляду ХХІ століття.

Прототипом героїні роману є Євпраксія Всеволодівна (приблизно 1071–1109) дочка князя Всеволода Ярославича (1030–1093). Варто зазначити, що на сьогодні не маємо

достатньо інформації про життя Євпраксії. З-поміж іншого про неї згадують у своїх працях українські історики М. Грушевський і Д. Дорошенко та їх російські колеги – М. Лавренченко, О. Назаренко, Н. Пушкарьова, С. Розанов та ін. Цікаво, що чи не найбільше вивчили земний шлях княжни «золотої» періоду Київської Русі німецькі історики (В. Bloch, G. Giesenbrecht, T. Ediger, M. Kirchner, F. Krug, B. Leib, F. Schier, J. Forssman).

Про те, що Євпраксія займала важливе місце в Німеччині свідчить і гравюра «Родовідне дерево графа фон Штаде» Йогана Ульріха фон Валліха 1659 року (додаток 1). В центрі гравюри вирізьблено ім'я Євпраксії. Це доводить, що дочка великого князя Всеволода була досить відомою і значимою особою для німців довгий час. Як бачимо, до XVII століття її вказували на родовому дереві давньої саксонської династії фон Штаде (додаток 2).

В українській літературі Павло Загребельний одним із перших художньо реконструював життя Євпраксії. Моделювання образу головної героїні в одноіменному романі вияскравлюється головню за допомогою таких художніх засобів як творення характеру, співставлення Євпраксії з іншими діючими особами, інтер'єр, пейзаж, мовленнєва характеристика головної героїні та її портрет.

З усіх художніх засобів творення образу центрального персонажа переважає відтворення характеру. Письменник з перших сторінок роману глибоко розкриває вдачу Євпраксії через її вчинки, дії, зіткнення і боротьбу за певних обставин.

Така риса характеру героїні як *смівливість* неодноразово поєднується з *рішучістю*. Так, коли Євпраксія вирішила вирватися, втекти від знущань маркграфа та його підлеглих, то *«сповнилася рішучістю, відвагою, не ждала ранку, збрала свої коштовності, взяла імператорські інсигнії, десь когось знайшла, розитовхала, розбудила, звеліла коротко: “Коня мені”»* [1, 213].

Почасти у романі відтворюється така риса характеру Євпраксії як *кмітливість*. Навіть у критичній для неї ситуації вона діє з холодним розумом і винахідливістю: *«– Стривайте! Чого вам треба? Ви хочете взяти мене? Але ж вас п'ятеро. Хто перший? Сама не вірила, що може таке казати, але знала: це остання надія на порятунок. <...> Справді, хто ж з них перший? Вони не вмівли про це подумати, імператор теж забув. Хто ж? <...> Слухайте мене, – уже наказувала Євпраксія, – я даю вам вино. Ви повинні випити зі мною ось з цього імператорського жбана. Із золотих келихів. Я питиму разом із вами. Хто перший опорожнить свій келих, той буде перший для мене. <...> Вона дивилася на них поверх свого келиха, дивилася холодними, примруженими очима, відступала поволи, ждала, чи не підвів її Кирпа, <...>, чи станеться те, на що вона сподівалася»* [1, 203]. Євпраксії вдалося не лише вберегти себе і з честю вийти з критичної ситуації, а й занепасти (отруївши вином) життя рицарів, яких підіслав імператор.

Означені риси руської князівни поєднуються зі *стійкістю*, *твердістю* і *безстрашністю*: *«Вони ведуть мене вбивати! – подумала вона, але не злякалася. Ліпше вмерти, ніж таке життя, ще й не життя, а тільки його початок, тоді чого ж чекати від подальшого? Життя ще й не починалося, а вже його нема. Воно зайшло в глухий кут, зупинилося, а це – гірше за смерть»* [1, 191]. Після того, як подаються відчуття Євпраксії від побаченого безчинства в підземеллі собору у Вормсі, автор, підсумовуючи, пише: *«Десь когось убили, замучили, втопили, розрубали на шмаття, задушили, десь хтось щез безслідно, щоб з'явитися саме сьогодні, саме цієї ночі, саме тут, саме... Лякали її, а не було страшно»* [1, 212].

Головній героїні притаманна ще така риса, як *відважність*. Вона неодноразово

простежується у розмовах Євпраксії з імператором. Генріх безпідставно звинувачував свою дружину в невірності. Не витримавши докорів чоловіка Євпраксія відважно сказала йому, що готова віддатися Конраду (синові імператора): *«Я віддамся йому! Чуєш: йому, не тобі! Не тобі, не тобі, не тобі!, – закричала Євпраксія»* [1, 263].

Не можна залишити поза увагою й тонке відчуття та *естетичне бачення світу* героїні. Під час прогулянок та подорожей Євпраксію вражає мальовничість, неповторність природи. Зокрема, в Італії її привабила краса міста Верони. Імператриця з цікавістю розглядала все навкруги: *«Роззиралася цікавим оком, жадібно вбирала всі барви й форми нового світу»* [1, 233].

П. Загребельний також наголошує на глибоко моральних якостях Євпраксії, як вихованиці руського княжого роду. Після того, як Генріх змусив свою дружину дивитись на знущання ніколаїтів над землячкою Журиною, вона зрозуміла всю суть цього вичерпаного чоловіка. Тоді лише *«сором'язливість захищала Євпраксію, мов щит семишкірний»* [1, 198]. *Нерозбещеність* поєднується і з *побожністю* у Євпраксії. Імператриця неодноразово говорить про те, що вона має свою віру і бажає, аби біля неї був духівник християнської віри: *«– Хотіла нагадати вам, що я – донька великого князя кийвського, народ мій має свою віру, отож повинна користуватися послугами духівника цієї віри, а не вашої»* [1, 183]. Коли ж Євпраксія тікала із замку, то взяла лише маленький Псалтирик (*«– Подай мені он той Псалтирик! Більше не хочу нічого»* [1, 305]).

Разом з тим для головної героїні характерна і протилежна реакція. Василь Фащенко зауважив, що *«імпульсивність* вдачі Євпраксії передається трикратними мовними формами» [2, 162]. Коли ще нареченою їхала в повозі до Саксонії, то шлях здавався їй таким довгим та безнадійним: *«Їхала, їхала, їхала...»* [1, 27]. Вона відчувала, що більше ніколи не зможе повернутися додому: *«Ніколи, ніколи, ніколи!»* [1, 28]. Євпраксія хотіла їхати далі, щоб побачити більше, насолодитися світом, радіти життям: *«Далі, далі, далі!»* [1, 62]. Важливо, що авторське відтворення імпульсивності вдачі Євпраксії простежується переважно на початку роману, коли княжна ще зовсім в юному віці. Наприкінці ж роману знову спостерігаємо цей прийом. Євпраксії залишалося пережити останнє приниження (виступ на соборі). Після цього бачила вона визволення, бачила кінець страждань. Вона вже відчувала себе вільною: *«Вільна! Вільна! Вільна!»* [1, 361]. Таке своєрідне обрамлення можна тлумачити як натяк на незмінність характеру жінки, незалежно від усіх випробувань долі.

Різноманітні грані характеру Євпраксії доповнюють співставленням її з іншими діючими персонажами. Причому письменник порівнює головну героїню як з образами чоловіків (Генріх, Бодо, Рудигер), так і з образами жінок (Адельгейда, Вільтруд, Матільда; близькі за народженням жінки).

Описуючи весілля Генріха та Євпраксії, П. Загребельний красномовно їх порівнює: *«Євпраксія була легенька, мов хмаринка, сяяла вся золотом і молодістю, поряд з нею видавався геть недоречним і безглуздим довжезний маркграф зі зміїною своєю голівкою <...> у золоченому панцирі, з коштовним нашійником і нагрудником»* [1, 72]. Зображуючи обмеженість імператора, автор роману зауважує, що *«ця молода жінка, окрім вроди й загадковості, мала ще досить вільного часу, щоб стати мудрою, а він володів лиш одним: владою»* [1, 127]. Тобто, протиставлення образів подається не лише у зображальному плані, а й у виражальному.

Співставлення Євпраксії з жінками відбувається у двох паралелях: з рідними по крові і з чужими. Увиразнення важкої долі Євпраксії відбувається шляхом порівняння її з іншими

слов'янськими княгинями – Анною, Єлизаветою та Анастасією: *«Тітки в Євпраксії мали долю лішу, усі три стали європейськими королевами, усіх трьох пошлюблено вже в зрілому віці, не довелося їм отак, як їй, дітьми міряти далекі дороги та ще й задля чого? Аби стати якоюсь графинею на окраїні імперії!»* [1, 63]. Вже будучи в статусі маркграфині, Євпраксія надягла жалобу після смерті Генріха, і її доля уподібнилась до долі сестри: *«Зрівнялася долею своєю з сестрою Янкою в Києві»* [1, 105]. Тут героїня, як і звідна сестра Янка (Анна Всеволодівна) опинилася в монастирі. Але Євпраксія перебувала в Кведлінбурзькому монастирі примусово, а Янка – в Андріївському монастирі в Києві з власної волі.

Відзначаємо, що у романі спостерігається незвичне співставлення героїні з представниками найвищого стану католицької церкви. Під час перебування Євпраксії в церкві Сан-Антоніо автор роману порівнює її з чотирма тисячами прелатів: *«Чорне, бузкове, криваво-червоне, а над усім – папа, весь у білому, на різьбленому білому троні (не такому, щоправда, пишному, як у Каноссі), і вона – коло підніжжя, уся в чорному, висока, тонка, ось-ось зламається, мов тростина під вітром»* [1, 363]. Тут зображено різке протиставлення Євпраксії – усьому католицькому світу, усьому чужому, ворожому і – в даній ситуації – сильнішому. Тому й увесь «табір» прелатів з папою на чолі – в яскравих кольорах, а Євпраксія – в чорному.

Отже, письменник настільки вивищує Євпраксію, що не лише застосовує прийом порівняння з чоловічою (ніби сильнішою статтю в правах, особливо в часи середньовіччя!), а й показує її рівною з провідними володарями тогочасної Європи.

Важливу роль у творенні образу відіграє мовлення Євпраксії, а точніше діалог, монолог та внутрішнє мовлення. У розмовах з Генріхом виразно проступає неординарність цієї жінки. Підтвердженням цього є діалог Євпраксії з чоловіком, який прагне, щоб його дружина слухалася та корилася йому: *«– Я змушу вас до послуху! Я ваш муж! Імператор!, – говорить Генріх. – Ви чули мої слова, імператоре, – спокійно поглянула Євпраксія на нього. – Я боротимуся за своє право, – відповіла Євпраксія»* [1, 183]. Отже, навіть у складній ситуації Євпраксія не відступала від своїх принципів.

Внутрішній стан головної героїні допомагає відтворити її внутрішнє мовлення. Молода і вродлива жінка бажала почути від імператора Генріха слова прихильності, обожнення, залюбленості (*«Юна красуне, мудре створіння, Богом сотворена в такій небаченій красі! Звідки в тебе такі чудові очі? Хто вклав у них цей погляд, що викликає любов? Хто оточив їх небесними віями? Хто дав тобі такі гарні руки? Де взяла ти рожеві устони і чи твої се ніжні пальчики? Хто накреслив цю білу шию і стрункий ряд зубів? Звідки в тебе цей небесний голос? Скажи, бо я прийшов лише для того, щоб дізнатися про це і, дізнавшись, полишити тебе в спокої»* [1, 167]). Потік запитань і стверджень показують сподівання Євпраксії, які різнилися з поглядами і діями чоловіка.

Готуючись до виступу на соборі в П'яченці Євпраксія подумки називала себе «рабою сухорукою». Вона ніяк не могла покращити своє становище, не могла виправдати себе, але й відразу ж це заперечувала: *«Я не раба сухорука, я ще жива, у мені повно сил, молодості, жадоби щастя й краси!»* [1, 366]. Внутрішнє мовлення головної героїні якнайкраще відбиває її бачення самої себе, її прагнення. Завдяки красномовному порівнянню себе з «рабою сухорукою» П. Загребельний вкотре підкреслює її безвихідне, складне становище, її душевне каліцтво і приниження фізичне.

Для створення повноцінного образу Євпраксії в однойменному романі П. Загребельний відтворює обстановку, яка відповідає епосі та внутрішньому стану,

відчуттю головної героїні. Як відомо, протягом усього твору Євпраксія майже не відчувала почуття радості, вона завжди була сумна, пригнічена, тому й інтер'єри (замків, церковів, зал, башти) постають у темних, похмурих кольорах. Так, коли Євпраксія ходила на молитви до каплиці Віперта, то *«її лякала похмурість підземелля, камінь давив і гнітив; круглі світильники горіли з якоюсь похмурою несамовитістю, коли нагорі світ вражав своєю жорстокістю, то тут унизу, у цих вікових святощах він убивав у тобі останні надії»* [1, 90]. Зображений інтер'єр відіграє психологічну функцію, віддзеркалюючи відчуття героїні.

Для точнішої передачі психічного стану героїні письменник використовує пейзажі, хоча вони все ж не становлять значну частину художнього твору і не є домінуючими в розкритті образу жінки. Після розповідей Адельгейди про імператора, Євпраксія не могла дочекатись коли вже сама зустрінеться з Генріхом. Вона дивувалася, чому бариться ранок, так ніби саме цей ранок мав змінити все її життя. Але ранок настав і нічого не відбулося, *«ранок настав сірий, холодний, безнадійний»* [1, 111]. Тут бачимо символічне зображення початку дня, оскільки й наступне життя Євпраксії було подібним.

У романі читаємо і пейзажі-порівняння, пейзажі-протилежності. До прикладу, якщо на батьківщині пора року запам'ятовується колоритною, то на чужині – похмурою, невиразною: *«Осінь у Києві – у палахкотінні листя і багать, у щедрих ловах... Осінь у Саксонії – суцільний смуток. Сіра, як свинець на покрівлях монастирських»* [1, 88].

Як правило, активно допомагає творити образ людини такий засіб, як портрет. У романі П. Загребельного не має повноцінного зображення обличчя Євпраксії. Упродовж твору автор наголошує лише на його окремих деталях. Коли Євпраксію везли до Саксонії вона впадала у розпач і тоді годувальниця Журина схилилася над нею гладила *«її м'яке, мов в дим, волосся»* [1, 29]. Привабливий атрибут жінки згадується і в ситуації, коли вона викрила глухоту Генріха. Імператор накинувся на неї і почав рвати її *«змісто-золоте волосся»* [1, 188], він хотів знищити *«оці теплі хвилі слов'янського сяяння»* [1, 188].

Автор «Євпраксії» зосереджує увагу читача на очах героїні. По прибуттю до Каносси перед графінею Матильдою Євпраксія постала, як висока білява слов'янка, *«з величезними сірими очима»* [1, 317]. І в момент знайомства імператора з Євпраксією Генріх помітив, що *«її очі напливали на нього, мов два сірі довгасті птаха»* [1, 114]. І у ві сні до Євпраксії прийшли чеберяйчики. Вони запропонували їй подивитися на сина, якого вона не бачила, адже він помер одразу після пологів. Вона боялася, що не впізнає його, але впізнала, адже *«очі мав, як у неї, мов сірі довгасті птахи»* [1, 372]. І під час розмови з Євпраксією Журило (земляк Євпраксії та друг дитинства) сказав: *«Золоті твої очі, Євпраксіє!»* [1, 213]. Отже, зображуючи очі та волосся головної героїні в світлих, теплих та яскравих кольорах, автор підкреслює такі якості Євпраксії як непорочність, чистота, піднесеність, святість.

Взагалі «чистота» цієї жінки-страдниці є промовистою деталлю в романі. Один з дружинників Євпраксії, воєвода Кирпа говорив: *«Княжна чиста, як сльоза»* [1, 143]. З першого погляду на Євпраксію імператор Генріх IV зауважив, що ліпше мати перед очима отаке *«чисте створіння»*, ніж дивитись щодня на баронів, з вухами чорними від невмивання [1, 113]. Барон Заубуш зневажливо назвав її *«чистюля київська»* [1, 147], коли Євпраксія на весіллі з Генріхом не хотіла пити та кричати, як це робили всі інші присутні. Автор теж безпосередньо характеризує Євпраксію. У ситуації, коли Генріх увів її у вежу, щоб там ув'язнити, головна героїня не пручалася і не виправдовувалася бо *«була чиста не самим тілом – душею, серцем, не забруднила жодного свого помислу...»* [1, 270]. Зображуючи безпорадність приставленого священника-наставника до непокірної, письменник зауважує,

що «*навіть точний розум абата Бодо був безсилий перед чистотою Євпраксії*» [1, 91]. Як бачимо, «чистота» руської князівни з'ясовується через порівняння з іншими діючими персонажами.

Таким чином, більшість зображених у романі ситуацій є складними і несподіваними за своїм вирішенням. Саме вони розкривають тонкоші характеру Євпраксії, який розкрито найбільше у відтворенні прототипу.

Автор роману співставляє головну героїню з чоловіками, щоб підкреслити її рівність з ними; жінками, аби на фоні цих жінок довести її моральну чистоту; з родичами, щоб показати всю складність долі Євпраксії порівняно з іншими княгинями періоду Київської Русі; з представниками вищого стану католицької церкви, щоб продемонструвати, чистоту поборності і справжню віру Євпраксії.

Завдяки діалогам Євпраксії з іншими діючими особами можна простежити незламність духу головної героїні, її непокору обставинам. Найчастіше красуня спілкувалася з імператором Генріхом. Під час аналізу внутрішнього мовлення героїні було виявлено те, як ставиться жінка до себе, до свого становища, до своєї зовнішності.

Спостереження взаємозв'язків головної героїні з внутрішнім виглядом приміщень спонукало до висновку, що саме вони дають можливість уявити місце подій, перебування Євпраксії та віддзеркалюють її внутрішній стан.

Відтворені у романі, статичні та динамічні картини природи передають зміну настроїв княжни-імператриці. У більшості випадків пейзажі відіграють прогнозуючу функцію.

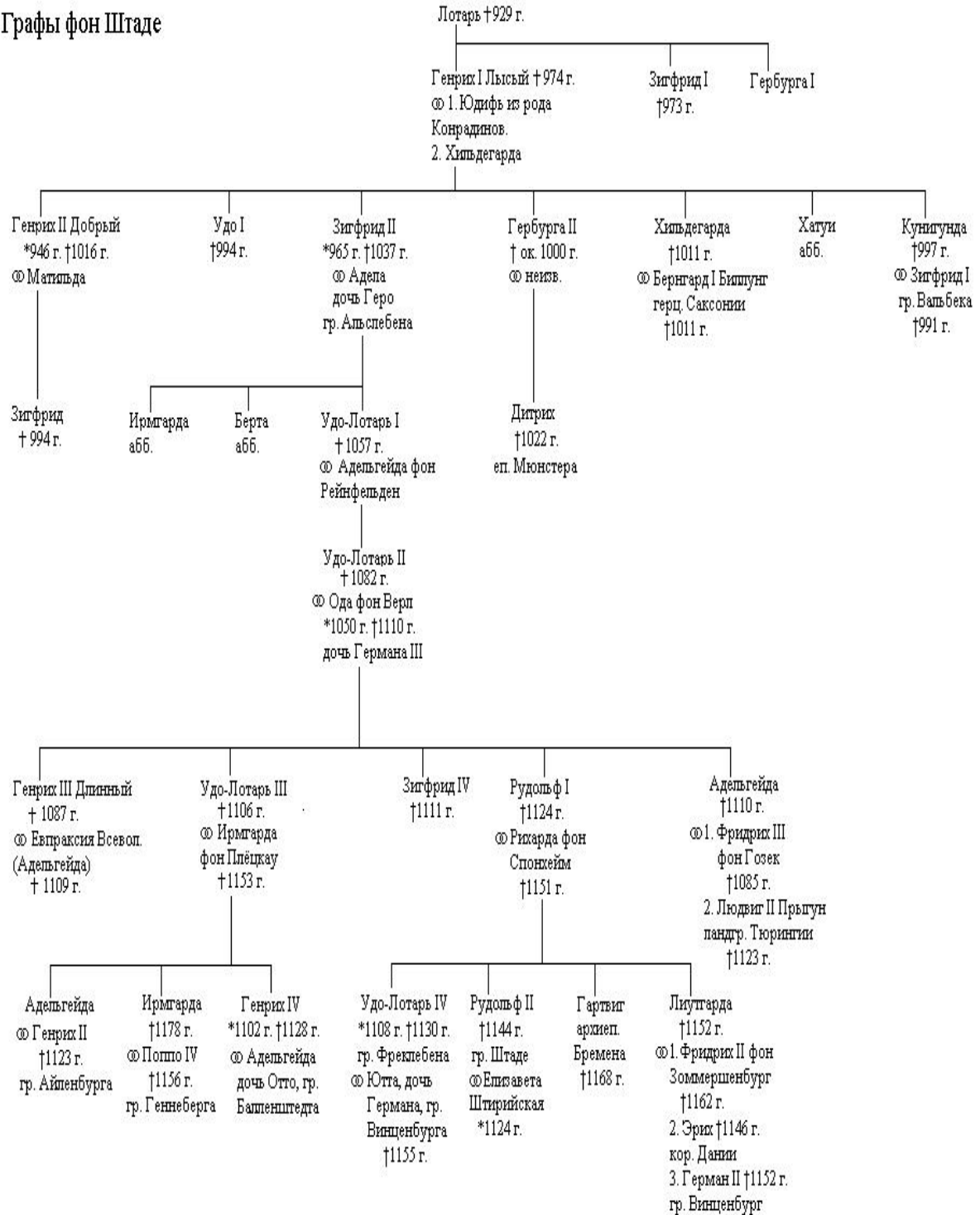
Деталі портрету – золоте волосся та сірі очі – Євпраксії виконують символічну функцію (завдяки кольорам натякають про винятковість героїні). Ключову роль в образі Євпраксії відіграє промовиста деталь «чистоти», яка не лише опосередковано, а й безпосередньо представлена у прямій мові персонажів та авторській мові.



Родословне дерево графів Штаде. Гравюра з «Vera relatio de incendio Stadano» Йоганна Ульріха фон Валліха. 1659 рік

## ДОДАТОК 2

### Графы фон Штаде



Сучасна реконструкція саксонської династії фон Штаде



## Список використаної літератури та джерел

1. Загребельний П. А. Євпраксія : [роман] / П. А. Загребельний. – Харків : Фоліо, 2002. – 378 с.
2. Фащенко В. В. Павло Загребельний: нарис творчості / В. В. Фащенко. – К. : Дніпро, 1984. – 207 с.
3. Johann Ulrich von Wallich // Режим доступу: [https://de.wikipedia.org/wiki/Johann\\_Ulrich\\_von\\_Wallich](https://de.wikipedia.org/wiki/Johann_Ulrich_von_Wallich)
4. Графы фон Штаде // Генеалогические таблицы / Средневековые исторические источники Востока и Запада / Восточная литература. – Режим доступу : [http://www.vostlit.info/Texts/rus14/Annalista\\_Saxo/1.JPG](http://www.vostlit.info/Texts/rus14/Annalista_Saxo/1.JPG)

*Екатерина Стрельцова*

### **КРИМИНАЛЬНАЯ ПРОБЛЕМАТИКА В РОМАНЕ Ф. М. ДОСТОЕВСКОГО «ПРЕСТУПЛЕНИЕ И НАКАЗАНИЕ»**

Филология давно и интенсивно взаимодействует с другими отраслями гуманитарных знаний. Этот феномен можно наблюдать на примере творчества Ф. М. Достоевского. Писатель поднимает в своих произведениях нравственно-мировоззренческие вопросы, которые актуальны и в настоящее время – о вере, совести, грехе и об искуплении через страдание. Такой масштаб проблематики позволяет изучать творчество писателя не только литературоведам, но и психологам, педагогам, философам, юристам.

Во второй половине XX века неподдельный интерес у исследователей вызвала криминальная проблематика в произведениях Ф. М. Достоевского. Была даже создана новая комплексная научная дисциплина – юрислингвистика. В свет вышло большое количество трудов, посвященных новому видению романов Ф. М. Достоевского с юридической точки зрения: Н. Д. Тамарченко «Тема преступления у Пушкина, Гюго и Достоевского» [9], Р. Н. Поддубная «Проблема преступления и наказание в романе «Преступления и наказание» [7]. Э. М. Румянцева в своей работе «Проблема преступления и наказание в творчестве Ф. М. Достоевского» рассматривает художественный мир писателя как единый криминальный текст [8].

Стоит отметить весьма интересный факт. Статус криминалиста Ф. М. Достоевский получил посмертно, спустя всего несколько дней после своей кончины. На общем собрании Петербургского юридического общества юрист А. Ф. Кони выступил с докладом «Достоевский как криминалист». Он был одним из первых, кто попытался рассмотреть творчество писателя с точки зрения юриспруденции: «Я не опасаюсь, что меня спросят: «Какое отношение может иметь Федор Михайлович Достоевский к собранию юристов?» – и не думаю, что слово мое будет сочтено неуместным... Слово о великом художнике, который умел властно и глубоко затрагивать затаенные и нередко подолгу молчаливые струны сердца, не может быть неуместным в среде деятелей, посвятивших себя изучению норм, отражающих на себе душевную потребность людей в справедливости и искание наилучшего ее осуществления» [5].

Тема преступления в творчестве Ф. М. Достоевского является одной из наиболее изученных. Однако это не означает, что изучение данной проблематики на сегодняшний день не является актуальным. Особый интерес исследователей, которые используют синтез